

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen
vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.
Runeberginkatu 17, 06100 PORVOO

Föreningen vatten- och luftvård
för Östra Nyland och Borgå å r.f.
Runebergsgatan 17, 06100 BORGÅ

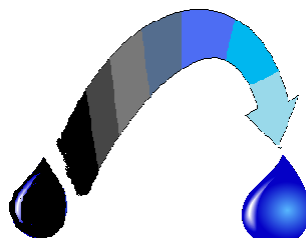
Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Jätevesiasetuksen toteutus järkevästi -hanke 2010-2013

Väliraportti ajalta 1.1.-31.12.2013

Juha Niemi
Tero Myllyvirta

1. Yleistä hankkeesta

Neuvonta- ja tiedotushanke haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn tehostamiseksi on ollut käynnissä 1.1. – 31.12.2013 välisenä aikana. Hanke on toiminut molemmilla kotimaisilla kielillä.

Työtä hankkeessa ovat kyseisenä aikana tehneet limnologi Juha Niemi, toiminnanjohtaja ja tutkija Tero Myllyvirta ja biologi Mikael Henriksson, jotka ovat yhdistyksen työntekijöitä.

Hankkeen päämääränä on ollut haja-asutusalueen jätevesiasetuksen toimeenpanoon liittyvä neuvonta niin, että hankealueen asukkaita on opastettu toteuttamaan jätevesien käsittelyä toimivilla ja kustannustehokkailla jätevesijärjestelmillä. Neuvontaa on toteutettu jätevesiklinikka -periaatteella, jossa klinikka on kiertänyt hankkeessa mukana olevien kuntien kylissä ja kylätapahtumissa antaen asukkaille henkilökohtaista neuvontaa. Neuvonnassa on käytetty hyväksi hankkeessa aiemmin laadittua ”Jätevesijärjestelmän valitseminen” -opasta. Jätevesiklinikan lisäksi on käyty myös kiinteistöillä neuvomassa sekä annettu neuvontaa puhelimitse ja sähköpostitse. Vuoden 2013 aikana neuvonta kohdistui aikaisempaa voimakkaammin saaristoalueen vakituisille asukkaille ja kesäasukkaille.

Hanke on tiedottanut alueella ajankohtaisista jätevesiasioista ja yhdistyksen asiantuntemusta on haluttu hyödyntää eri puolilla jätevesiin liittyvissä asioissa, mm. kansainvälisessä kuivakäymäläkonferenssissa Tampereella. Hanke on tehnyt yhteistyötä muiden haja-asutusalueen neuvontahankkeiden kanssa ja tiiviisti muiden vesiensuojeluyhdistysten kanssa. Hanketta ovat rahoittaneet Uudenmaan liitto ja kunnista Lapinjärvi, Sipoo, Mäntsälä, Loviisa ja Orimattila.

2. Jätevesihankkeen toimintaa 1.1.-31.12.2013

Tämän jätevesihankkeen toiminnassa merkittävää on ollut hankkeen virkamiestyöryhmän ohjaava vaikutus. Hankkeen toimintaa on pystytty suunnittelemaan kuntien tarpeita vastaaviksi ja esimerkiksi jätevesineuvontaa on ollut näin helppo suunnata neuvonnan tarvealueille kunnittain.

Jätevesiklinikan neuvova ja asukkaita herättelevä vaikutus on koettu tärkeänä haja-asutusalueen jätevesiasetuksen toimeenpanoa edistävänä tekijänä. Lisäksi kuntien virkamiesten on ollut helppo opastaa neuvoja tarvitsevia kääntymään yhdistyksen puoleen. Vuoden 2013 aikana henkilö-/kiinteistökohtaisesti neuvottujen haja-asutusalueen asukkaiden ja mökkiläisten määrä oli n 450 ja neuvottujen määrä nousee pitkälti yli viidensadan, kun mukaan lasketaan puhelimitse ja sähköpostitse neuvottujen määrä. Neuvontamäärä on suhteellisesti merkittävästi suurempi, kuin esimerkiksi huomattavasti suuremmilla budjeteilla toimivien muiden vesiensuojeluyhdistysten neuvontamäärät heidän jätevesihankkeissaan.

2.1. Hankkeen kuntakokoukset, virkamiestyöryhmän kokoukset ja lopputilaisuus

Vuoden 2013 toimintaa suunniteltiin yhdessä hankekuntien kanssa käydyissä kuntakokouksissa. Kuntakokouksia pidettiin sekä kasvotusten että puhelin- ja sähköpostikokouksina. Kuntakokouksissa keskusteltiin neuvontatarpeesta eri alueilla ja jätevesiklinikan suuntaamisesta tietyille tarvealueille. Samalla päivitettiin myös

kuntakohtaista hankkeen neuvontastrategiaa.

Vuoden 2013 ainoa virkamiestyöryhmän kokous pidettiin 11.12.2013 hankkeen lopputilaisuusmuotoisena Porvoossa Café Cabrioléssa. Tilaisuudessa oli paikalla parisenkymmentä hankkeen yhteistyökumppania, mm. virkamiehiä ja lehdistöä. Tilaisuudessa esiteltiin hankkeen toimintaa ja aikaansaannoksia ja käytiin läpi yhdistyksen jätevesihankkeiden historia vuodesta 2005 nykypäivään. Hanke on saanut paljon positiivista palautetta ja hankkeeseen ollaan oltu alueella tyytyväisiä. Pöytäkirja lopputilaisuudesta löytyy liitteestä 1.

2.2. Jätevesiklinikka

Haja-asutusalueen asukkaiden henkilökohtaista opastusta on järjestetty kierrättämällä hankekuntien alueella "jätevesiklinikkaa", joka neuvoa ja avustaa ihmisiä yksilöllisesti kaikissa jätevesiasioihin liittyvissä asioissa. Menetelmä on tuloksekas ja toimiva Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen avoimeen tiedonjakoon ja tiedotusperinteeseen pohjautuva tapa tavoittaa haja-asutusalueen ihmisiä ja antaa heille parasta mahdollista opastusta.

Jätevesiklinikka on kiertänyt kunnissa etukäteen sovittuina ja alueittain tiedotettuina päivinä, erilaisissa kylätapahtumissa, yksittäisillä kiinteistöillä ja saaristossa satama-/laituripaikoilla, saariston kahviloissa ja kauppapaikoissa sekä ns. ovelta ovelle periaatteella saaristossa. Jätevesiklinikka on antanut neuvontaa suomen, ruotsin ja englannin kielillä.

Kuva 1. Jätevesineuvontaa annettiin Kabbölen kesätorilla Loviisan saaristossa.

Vuonna 2013 jätevesiklinikka antoi runsaasti neuvontaa Loviisan ja Sipoon saaristoissa. Saaristoneuvontaa annettiin yhdistyksen veneellä saaristossa liikkuen. Neuvontaa annettiin saaristossa vakituisesti asuville ja kesämökkiläisille henkilökohtaisesti venesatamissa, venelaitureilla, saariston kahviloissa ja kaupoilla, kiinteistöillä missä nähtiin ihmisten olevan kotona, asutuilla saarilla ja kaikkialla missä rannikolla oleskelevia ja veneilijöitä tavattiin. Loviisan saaristoalueella neuvottiin ja opastettiin 110:tä ja Sipoon saaristossa lähes sataa asukasta tai mökkiläistä. Iso osa saariston kesämökeistä on kuivakäymälällisiä ja opastus keskittyi käymäläjätteiden ja sauna- ja pesuvesien oikeanlaiseen käsittelyyn ja ravinteiden hyödyntämiseen karuilla saarilla. Lisäksi yhteensä yli neljäkymmentä loviisalaista ja sipoolaista neuvottiin sähköpostitse ja puhelimitse.

Kuva 2. Jätevesineuvontaa annettiin aktiivisesti jätevesiklinikan lisäksi asukkaille ja kesämökkiläisille kiinteistökohtaisesti paitsi saaristossa myös muualla hankealueella.

Jätevesiklinikka neuvoi Mäntsälässä sekä kiinteistökohtaisesti että klinikkapäivillä yhteensä 90 mäntsäläläistä haja-asutusalueen vakituista asukasta tai mökkiläistä. Lisäksi puhelimitse tai sähköpostitse neuvottuja oli n. 25. Mäntsälässä kiinteistökohtainen neuvonta keskittyi Lukon ja Isojärven alueille ja lisäksi neuvontaa annettiin mm. Levanto/Saari alueella ja Sääksjärvellä.

Lapinjärvellä ja Orimattilan Artjärvellä pidettiin klinikkapäiviä mm. Porlammin, Heikinkylän ja Hietanan kylien lisäksi keskustojen kauppapaikoilla ja annettiin neuvontaa kiinteistöillä.

Lapinjärvellä neuvottuja oli sähköposti- ja puhelinneuvonta mukaan lukien n. 90 ja Artjärvellä 80.

Jätevesiklinikat houkuttelivat lähes aina paikalle myös ihmisiä yli kuntarajojen, joten neuvontahyöty on levittäytynyt hankkeessa mukana olevia kuntia laajemmalle. Saamansa olennaisen tiedon avulla kiinteistönomistajat voivat ryhtyä toimeen jätevesijärjestelmän hankinnassa tai uusimisessa. Klinikalla neuvottava saa käsityksen mm. siitä, miten nykyinen järjestelmä täyttää asetuksen vaatimukset, mitä parannettavaa nykyisessä järjestelmässä on, miten edetä jos on saneeraustarvetta, mitä erilaisia jätevesijärjestelmiä on, mitä kaikki maksaa, mitä avustusmahdollisuuksia on ja mistä löytää osaava suunnittelija.

Neuvonnassa on hyödynnetty hankkeessa tuotettuja materiaaleja, erityisesti Jätevesijärjestelmän valitseminen -opasta. Lisäksi neuvontamateriaalina on ollut Suomen vesiensuojeluyhdistysten liiton sekä Suomen ympäristökeskuksen jätevesiesitteitä. Myös jätevesibluesia (ks. kohta 2.3.) on soitettu eri puolilla neuvontatilaisuuksien yhteydessä mikä on kerännyt kiitosta positiivisesta sanomastaan ja neuvontatilaisuuksien piristyksestä.

2.3. Koulutustilaisuus kuntien virkamiehille ja jätevesiblues

Uudenmaan liiton rahoittamien jätevesihankkeiden pohjalta järjestettiin koko Uudenmaan kattava koulutustilaisuus alueen kuntien virkamiehille ja jätevesialan toimijoille yhdessä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen ja Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry:n kanssa. Koulutuspäivä pidettiin 23.1.2013 Pasilassa. Tilaisuus keräsi paljon kiinnostuneita virkamiehiä kuntien eri toimialoilta ja myös muilta viranomaistahoilta kuten mm. Suomen ympäristökeskuksesta. Tilaisuus oli erittäin onnistunut ja vuorovaikutteinen, jossa oli riittävästi aikaa kysymyksille ja kommenteille.

Tilaisuudessa kuultiin myös yhdistyksen tekemän Jätevesibluesin ensiesitys Tero Myllyvirran tulkitsemana. Jätevesiblues tehtiin luomaan myönteistä ilmapiiriä monesti niin hankalana koettuun asiaan ja toisaalta myös kertomaan miten jätevedet voidaan käsitellä helposti ja luonnon kannalta hyvällä tavalla kiinteistöillä. Tilaisuuskutsu ja ohjelma ovat nähtävissä liitteessä 2.

2.4. Tiedottaminen

Hankkeen tiimoilta jätevesiasioista on tiedotettu paikallismedioissa. Lehdille ja radioille on annettu useita haastatteluja ja tietoiskuja aiheesta. Myös klinikkapäivillä on ollut tiedotusvälineitä paikalla, joten tietoutta on saatu levitettyä tehokkaasti hankealueelle.

Vuoden alkupuolella Jätevesibluesista tiedotettiin useissa lehdissä sekä paikallisesti että ympäri Suomea (ks. liite 3.). Hankkeen lopputilaisuudessa oli myös lehdistöä paikalla ja hankkeesta sekä jätevesiasetuksen toteutuksen nykytilanteesta tiedotettiin laajasti. Esimerkkejä lehtileikkeistä vuodelta 2013 on nähtävissä liitteessä 4.

2.5. Muuta toimintaa

Suomen vesiensuojeluyhdistysten liiton kanssa pidettiin vuoden 2013 aikana kaksi varsinaista kokousta ja lisäksi puhelinneuvotteluja ja sähköpostikeskusteluja käytiin tiiviisti. Kokouksissa valmisteltiin liitolle uusi jätevesistrategia vuoteen 2020 asti, joka ohjaa myös alueellisten yhdistysten toimintalinjoja ja -tapoja. Kokouksissa kerättiin myös tietoja toisilta yhdistyksiltä ja esiteltiin uusia ideoita ja tuloksia sekä pohdittiin kannanottoja ajankohtaisiin jätevesiasioihin liittyen. Vuoden 2013 aikana oltiin mukana laatimassa lausuntoja mm. RT-korttiehdotukseen ja jätehuoltomääräyslunnonkseen.

Juha Niemi ja Tero Myllyvirta ovat myös mukana virtsan lannoitekäyttöä edistävässä työryhmässä, joka kokoontui Espoossa 18.4.2013. Tavoitteena on edistää virtsan lannoitekäyttöä ja kierrätystä samoin kuin miettiä ulosteen käytölle kestävän kehityksen mukaisia kierrätystapoja ravinteiden hyötykäyttö perimmäisenä ajatuksena.

3. Tilanne hankkeen päätyttyä

‘Jätevesiasetuksen toteutus järkevästi’ -hankkeen neuvontapanos Mäntsälän, Sipoon, Lapinjärven, Loviisan sekä Orimattilan Artjärven alueilla on ollut merkittävä ja hanke on neuvonut yli 2000 haja-asutusalueen asukasta ja mökkiläistä kuluneen neljän vuoden aikana. Hankkeessa järjestetyt jätevesiklinikat ovat houkuttelleet ihmisiä yli kuntarajojen niin, että hankkeen hyöty on levinnyt laajalti koko Uudenmaan liiton alueelle. Lisäksi hankkeessa tehty tiedottaminen on tavoittanut laajoja ihmisjoukkoja paitsi hankealueella, myös hankealueen ulkopuolella ympäri Suomea.

Hankkeessa annettu neuvonta on saanut ihmisiltä paljon myönteistä palautetta ja kiitosta. Neuvonnan avulla ihmiset osaavat toimia lakien ja asetusten edellyttämällä tavalla ja hakea apua jätevesijärjestelmän uusimisiin ja saneerauksiin oikeilta tahoilta. Erityisesti neuvonnassa jaettua osaavien jätevesisuunnittelijoiden listaa alueittain rajattuna on kiiteltu paljon ja se on helpottanut ja helpottaa jatkossa asukkaiden ja mökkiläisten etenemistä oman jätevesijärjestelmänsä saattamiseksi ajanmukaiseksi. Osaavat jätevesisuunnittelijat varmistavat myös jatkossa sen, että ihmiset saavat asianmukaiset suunnitelmat ja kuntien viranomaiset saavat käsiteltäväkseen hyviä ja laadukkaita suunnitelmia. Tämä myös vähentää sitä vääränlaista toimintaa, jossa ihmiset uusivat jätevesijärjestelmiänsä ilman asianmukaisia suunnitelmia ja toimenpidelupia.

Neuvonnan avulla ihmiset ovat saaneet tietoutta jätevesiensä vaikutuksista omassa ympäristössään ja varmistuksen sille täyttääkö nykyinen järjestelmä nykyiset jätevesikäsitteilyn vaatimukset. Tämä neuvonnan osa-alue vähentää turhien toimenpiteiden toteuttamista haja-asutusalueella ja säästää ihmisille rahaa luonnon siitä kuitenkaan kärsimättä. Neuvonta on antanut neuvottaville myös käsityksen siitä, mikä olisi heille ja heidän kiinteistölleen sopivin jätevesiratkaisu – tieto, jota he voivat peilata ja hyödyntää jätevesisuunnittelijan valmistellessa kiinteistön suunnitelmaa ja valmista suunnitelmaa läpikäydessä.

Neuvonta on kattanut alueellisesti ison osan kuntien haja-asutusalueista ja tavoittanut hyvin ne henkilöt, jotka neuvontaa todella haluavat. Neuvonnan alueellinen kattavuus on ollut

kunnittain suurta, mutta tietenkään läheskään kaikkia asukkaita alueilla ei ole tavoitettu ja neuvottu. Klinikkakutsujen ja aktiivisen tiedottamisen kautta ihmisten tietoisuus ja valmius etsiä neuvoja yhdistyksen kautta on kuitenkin ollut niin hyvä, että neuvonnan laajuuteen voidaan olla tyytyväisiä. Tätä tukee myös sähköpostitse ja puhelimitse annetun neuvonnan suuri määrä.

Neuvontatyön merkittävyyden uskotaan näkyvän erityisesti kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien saneerauskohteiden lopputuloksen laadussa ja järjestelmien toimivuudessa kyseisillä paikoilla. Koska kuntien resurssit eivät ole olleet riittäviä jätevesiasiaan liittyvään neuvontaan, on hankkeen panos kuntien jätevesineuvonnassa ja jätevesitiedotuksessa ollut merkittävä. Hankkeen ja neuvonnan kaksikielisyys on ollut alueellisesti tärkeää.

Tämä neuvontahanke loppui vuoden 2013 lopussa, mutta jätevesineuvontaa jatketaan yhdistyksen toimesta puhelimitse ja sähköpostitse. Tämä neuvontakanava onkin ollut aktiivinen myös läpi koko hankkeen.

Porvoossa 3.1.2014

Tero Myllyvirta
toiminnanjohtaja
040-5112216
tero.myllyvirta@vesi-ilma.fi

Juha Niemi
limnologi
050-5710335
juha.niemi@vesi-ilma.fi

LIITE 1. Muistio hankkeen lopputilaisuudesta

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen
vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.
Runeberginkatu 17, 06100 PORVOO

Föreningen vatten- och luftvård
för Östra Nyland och Borgå a.r.f.
Runebergsgatan 17, 06100 BORGÅ

MUISTIO

12.12.2013

Jätevesiasetuksen toteutus järkevästi -hanke 2010-2013

Lopputilaisuus

Aika: 11.12.2013 klo 9:00 – 10:40

Paikka: Café Cabriole, Piispankatu 30, 06100 Porvoo.

Paikalla:

Lasse Rekola
Petri Isokoski
Anu Juvonen
Katariina Serenius
Anu Tyni
Maud Östman
Kirsi Liukkonen-Hämäläinen
Jere Riikonen
Tommi Maasilta
Minna Isokallio
Kristian Forsman
Johanna Kallio
Minttu Peuraniemi
Karoliina Örmärk
Heidi Eklund
Tanja Kuisma
Tero Myllyvirta
Juha Niemi

Uudenmaan liitto
Sipoo/rakennusvalvonta
Sipoo/ympäristönsuojeluyksikkö
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus/Mäntsälä
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus/Mäntsälä
Loviisa/ympäristönsuojeluyksikkö
Orimattila/ympäristönsuojeluyksikkö
Porvoon kaupunki
Askola, Myrskylä, Pukkila, Pomainen
Askola, Myrskylä, Pukkila, Pomainen
Myrskylä
SYKE
Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry.
Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry.
Borgåbladet -lehti
Uusimaa -lehti
Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesiensuojeluyhd.
Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesiensuojeluyhd.

Tilaisuuden sisältö

- 1) Tero Myllyvirta avasi tilaisuuden esittämällä säkeistön 40-luvulla Huddie Ledbetterin tekemästä kappaleesta Cottonfields, ja heti perään limnologi Juha Niemen sanoittaman ja Myllyvirran samaan säveleen sovittaman kappaleen Jätevesiblues. Jätevesibluesia on katsottu ja kuunneltu Youtubessa

- lähes 1000 kertaa ja kappale levittää myönteistä ilmapölyä jätevesiasioihin liittyen.
- 2) Jätevesiasetuksen toteutus järkevästi -hanke esiteltiin rahoittajineen ja hankkeen yhteistyökumppaneita, kuntia, virkamiehiä, rahoittajia, vesiensuojeluyhdistyksiä ja lehdistöyhteistyötä kiitettiin.
  - 3) Yhdistyksen toimintaa ja aikaansaannoksia jätevesihankkeissa käsiteltiin vuodesta 2005 alkaen. Tämä antoi kuvan siitä mitä kaikkea kahdeksan vuoden aikana on tehty ja tapahtunut. Tilaisuuden powerpoint -esitys löytyy liitteestä. Tilaisuudessa käytiin läpi mm. seuraavia asioita:
    - Jätevesiselvitykset ja oppaat
      - Selvitys pienpuhdistamoiden toimivuudesta
      - Selvitys jätevesijärjestelmien kustannuksista
      - Jätevesijärjestelmän valintaopas
      - Vesiensuojeluyhdistysten liiton infolehtiset
    - Jätevesineuvonta
      - Jätevesiklinikka
      - Neuvonta kiinteistöillä
      - Puhelin- ja sähköpostineuvonta
      - Haja-asutusalueen asukkaiden ja mökkiläisten tietoisuuden lisääminen
    - Useita koulutuspäiviä virkamiehille, liettelyhjentäjille ym.
    - Tiedottaminen lehdissä, radiossa ja TV:ssä
    - Ravinteiden kierrätyksen merkityksen nostaminen esille jätevesiasioissa
      - Lehtien tiedepalstoilla isot artikkelit
      - Asian tärkeys ymmärretty laajasti
    - Ekologisten ja edullisten jätevesijärjestelmien statuksen nosto
      - Kiinnostus ekologisia jätevesijärjestelmiä kohtaan kasvanut
    - Asiantuntijalausunnat
    - Tutustumisretket, esim. Kemiönsaari
    - Yhteistyö eri tahojen kanssa
  - 4) Hankkeen toiminnasta vuonna 2013
    - Jätevesiklinikka ja neuvontakäynnit kiinteistöillä
      - Panostus merialueen neuvontaan, yhdistyksen veneellä
      - Neuvottuja klinikoilla ja kiinteistöillä yli 400
    - Neuvonta puhelimitse ja sähköpostitse (n. 100)
    - Jätevesiblues sanoitettiin ja sovitettiin
    - Koulutustilaisuus Uudenmaan alueen virkamiehille 23.1.2013
    - Tiedottaminen ollut aktiivista
  - 5) Ympäristösuunnittelija Lasse Rekola piti Uudenmaan liiton edustajana puheenvuoron ja kiitti hanketta hyvästä työstä alueella. Hanke on koettu metropolikeskeisessä maakunnassa tärkeäksi muistuttajaksi, että maakunnassa on myös laajat haja-asutusalueet eikä näillä alueilla asuvia ja mökkeileviä saada unohtaa päätöksenteossa ja alueen kehittämisessä.

- 6) Vaikka yhdistyksen jätevesihankkeet loppuvat vuoden 2013 jälkeen, neuvontatyö yhdistyksen toimesta jatkuu silti aatteellisen yhdistyksen periaatteiden mukaisesti. Yhdistyksen asiantuntemusta voidaan jatkossakin hyödyntää haja-asutusalueen jätevesiasioita pohdittaessa.
- 7) Kommenttipuheenvuorot
- Minttu Peuraniemi kiitti yhdistystä jätevesien käsittelyä edistävästä toiminnasta haja-asutusalueella ja tärkeiden seikkojen esille tuomista aihepiiriin liittyen. Minttu korosti myös pienputsariselvityksen merkitystä koko jätevesikenttään.
  - Anu Tyni ja Katariina Serenius kiittivät hanketta ja kertoivat hankkeen vaikuttavuuden näkyvän mm. ihmisten tietoisuudessa verrattaessa esimerkiksi Mäntsälän aluetta suhteessa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen muihin alueisiin.
  - Kristian Forsman tiedusteli suunnittelijoiden ja laitevalmistajien kytköksistä ja nähdäänkö tämä ongelmaksi jätevesisaneerauksissa. Hyviä suunnittelijoita on tarjolla Itä-Uudenmaan alueella monia ja osaavia toimijoita on samoten saatavilla, asiaa on edistetty myös yhdistyksen neuvontatyössä.
  - Johanna Kallio tiedusteli kentällä vallitsevasta ilmapiiristä ja ihmisten kielteisyydestä jätevesiasioita kohtaan. Ilmapiiri kentällä on muuttunut merkittävästi viime vuosien aikana ja ihmiset ovat hyvin valveutuneita jätevesiasioista. Viimeisten parin vuoden aikana ei kohdalle ole sattunut juurikaan henkilöitä, jotka suhtautuvat jätevesien käsittelyyn erittäin kielteisellä tavalla.
- 8) Tero Myllyvirta päätti tilaisuuden ja toivotti paikalla olijoille rauhallista joulun odotusta.

- Vuonna 2013 ätevesiklinikka neuvoi n. 500 asukasta/ mökkiläistä
- Uutena saaristoneuvonta veneillen

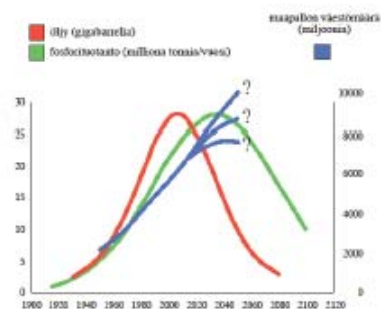
Tiedottaminen

- Tiedottamista ajankohtaisista ja tärkeistä aiheista, satoja lehti- ja radiojuttuja
- Ekologiset jätevesijärjestelmät tapetilla
- Ravinteiden kierrätys

Jätevesineuvonta

- Massatilaisuudet
- Jätevesiklinikka 2010-2013
  - Kustannustehokas tapa neuvoa
  - Henkilökohtaista neuvontaa, kylissä, tapahtumissa ja kiinteistöillä
  - Osallistuja-aktiivisuus suurta
  - Tavoittaa kattavasti ne ihmiset, jotka haluavat neuvoja
  - Neuvottiin n. 400-600 asukasta vuosittain, hankkeen aikana yli 2000 neuvottua
- Kuntarajat ylittävää neuvontaa
- Klinikka aktivoitunut myös tehokkaan puhelin- ja sähköpostineuvonnan (lähes 100/vuosi)

Koulutustilaisuudet ja tutustumismatkat

- Koulutuspäiviä
  - Kuntien virkamiehille
    - Koulutuspäivä virkamiehille 23.1.2013
  - Lietetyhjentäjille
  - Pienputsaareiden huoltokoulutusta
- Tutustumismatkat
  - Kemiönsaari
  - Muiden jätevesihankkeet
  - Laitevalmistajat

Muuta toimintaa

- Kuntien virkamiesten avustaminen
- Asiantuntijalausunnot ja -tehtävät
- Yhteistyö eri tahojen kanssa

Tilanne asetuksen toimeenpanon suhteen alueella?

- Ihmiset hyvin valvutuneita
- Neuvonta ja tiedotus ollut kattavaa
- Odotettavissa ensi vuonna huomattava nousu suunnitelmien määrässä ja toimenpidelupien haussa
- Toteutus jäämässä suurelta osin määräajan loppupäähän
- Suunnitelmien laatu hyvä!??
- Kiinteistöille sopivia ratkaisuja
- Suuressa osassa kiinteistöjä päästään pienillä muutoksilla

LIITE 2. Kuntien virkamiehille järjestetyn koulutuspäivän ohjelma.

OJASTA ALLIKKON VAI JÄTTEESTÄ RESURSSIKSI - HAJAJÄTEVESISEMINAARI

- Paikka:** Insinöörien ja Ekonomien talo
Asemapäällikönkatu 12 A, seminaariluokka
00520 HELSINKI (Itä-Pasila)
- Aika:** Keskiviikko 23.1.2013 klo 9:00 – 15:30
- Ilmoittautuminen:** Sähköpostitse osoitteeseen vhvsy@vesiensuojelu.fi
viimeistään **torstaihin 17.1.2013 mennessä!** Ilmoita mahdollinen erityisruokavalio.
- Osallistumismaksu:** Seminaarin **on maksuton** (sisältää aamu- ja iltapäivä-kahvit).
Lounas on omakustanteinen.
- Kohderyhmä:** Uudenmaan maakunnan alueen **kuntien rakennusvalvonnan, ympäristön- ja terveysuojelun ja vesilaitosten edustajat** sekä muut haja-asutuksen jätevesiasetuksen toimeenpanoon ja seurantaan osallistuvat tahot
- Tavoite:** Jakaa uutta ja ajankohtaista jätevesitietoutta ja vaihtaa kuulumisia ja kokemuksia haja-asutuksen jätevesiasetuksen toimeenpanoon liittyvissä kysymyksissä.

OHJELMA

- klo 9:00 – 9:20 **AAMUKAHVI JA ILMOITTAUTUMINEN**
- klo 9:20 – 9:25 **SEMINAARIN AVAUS**
Toiminnanjohtaja Kirsti Lahti, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
- klo 9:25 – 9:30 **UUDENMAAN LIITON TERVEISET**
Ympäristösuunnittelija Lasse Rekola, Uudenmaan liitto
- klo 9:30 – 10:10 **HAJA-ASUTUKSEN JÄTEVEDEN KOOSTUMUS JA JÄTEVESI-JÄRJESTELMIEN TOIMIMINEN, HAIKU-HANKE**
Ympäristöasiantuntija Asko Särkelä, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry
- klo 10:10 – 10:30 **PESU- JA KÄYMÄLÄVESIEN ERILLISVIEMÄRÖINTIVAATIMUS?**
Kommenttipuheenvuoro, Lvi-tarkastaja Sampo Riikonen, rakennusvalvonta, Vantaan kaupunki
- klo 10:30 – 10:50 **TAUKO**
- klo 10:50 – 11:15 **JÄTETTÄ EI OLE, ON VAIN RESURSSEJA**
Toiminnanjohtaja Tero Myllyvirta, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry
- klo 11:15 – 11:45 **SAKOKAIVOLIETTEIDEN KALKKISTABILOINTI JA HYÖDYNTÄMINEN**

- klo 11:45 – 12:45 Ylitarkastaja Arja Vuorinen, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
LOUNAS
- klo 12:45 – 13:00 **VESIOSUUSKUNNAN TOIMINTA-ALUEET JA
HAJAJÄTEVESIASETUS -OPAS**
Projekti-insinööri Henna Luukkonen, Kuntaliitto
- klo 13:00 – 13:30 **JÄTEVESIASETUKSEN TOTEUTUS JÄRKEVÄSTI -HANKE**
Limnologi Juha Niemi, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja
ilmansuojeluyhdistys ry
- klo 13:30 – 13:45 **KESKUSTELUA**
- klo 13:45 – 14:15 **ILTAPÄIVÄKAHVI**
- klo 14:15 – 14:45 **MITEN TIETOA JALKAUTETAAN**
Jätevesiasiantuntija Minttu Peuraniemi, Länsi-Uudenmaan Vesi ja
Ympäristö ry
- klo 14:45 – 15:15 **KESKUSTELUA**
- klo 15:15 – 15:30 **YHTEENVETO**
Toiminnanjohtaja Kirsti Lahti, Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

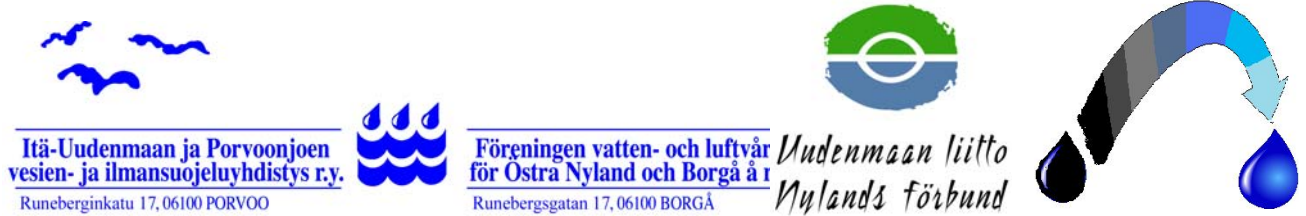
Tilaisuuden puheenjohtajina toimivat:

Aamupäivällä ympäristösuunnittelija Lasse Rekola, Uudenmaan liitto

Iltapäivällä toiminnanjohtaja Jaana Pönni, Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry

LIITE 3. Tiedote jätevesibluesista. Kappale on levinnyt laajalle ja sillä on Youtubessa jo n. 1000 katsojaa

TIEDOTE, JULKAISUVAPAA 30.1.2013

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys tiedottaa:

Haja-asutusalueen jätevesineuvontaan raikkaita säveliä jätevesibluesin avulla

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys on alkanut levittää viestiä jätevesien hyvistä puhdistuskäytännöistä myös musiikin avulla. Uudenlainen lähestymistapa tuo raikkautta ja positiivista asennetta usein niin kielteisenä koettuun aihepiiriin. Yhdistyksen tekemä Jätevesiblues kertoo lyhykäisyydessään, miten haja-asutusalueen asukkaat ja mökkiläiset voivat käsitellä jätevetensä ekologisesti, edullisesti ja lähiympäristö huomioiden. ”Jos kaikki tekis samoin, luonto kiittäis monin tavoin, eikä meillä ois tätä jätevesiongelmaa”.

Jätevesiblues katsottavissa ja kuunneltavissa Youtubessa

Limnologi Juha Niemen sanoittama ja ympäristötutkija/trubaduuri Tero Myllyvirran tulkitsema Jätevesiblues on kaikkien katsottavissa ja vapaasti käytettävissä *Youtubessa* hakusanalla *Jätevesiblues*.

Kuva 1. Jätevesiblues ympäristötutkija ja trubaduuri Tero Myllyvirran tulkitsemana.

Lisätietoja: Tero Myllyvirta, tero.myllyvirta@vesi-ilma.fi, 040-5112216

JÄTEVESIBLUESILLA ASENNETTA
JÄTEVESINEUVONTAAN

san. limnologi Juha Niemi, 22.1.2013, säv. Huddie Ledbetter, Cotton fields 1940, sov.
ympäristötutkija ja trubaduuri Tero Myllyvirta 22.1.2013.

JOS SUSTA TUNTUU ETTÄ,

TUOTAT LIIKAA JÄTEVETTÄ

VOIT SÄ SILLOIN VAIHTAA KEINOON PAREMPAAN

KUIVAVESSA SÄÄSTÄÄ RAHAA

EI TEE LUONNOLLEKAAN PAHAA

HYVIN MIELIN VOIT SÄ PÖNTTÖÖN PAKERTAA

EI TARTTE LOKA-AUTOO OTTAA,

EIKÄ DIESELILLÄ SOTTAA

AINEET PUUTARHASSA VOIT SÄ HYÖDYNTÄÄ

NE SIELLÄ KASVUVOIMAA ANTAA

EI TARTTE KANANKAKKAA KANTAA

KEVEIN MIELIN VOIT SÄ SÄNKYYS NUKAHTAA

---

2 x

JA JOS KAIKKI TEKIS SAMOIN

LUONTO KIITTÄIS MONIN TAVOIN

EIKÄ MEIL´ OIS TÄTÄ JÄTEVESIONGELMAAAAAAAA !!!

Jatkoajan päättymisen ruuhkauttaa jätevesisuunnittelun ja rakentamisen

"Ihmiset ovat nyt tietoisia jätevesiasioista, eikä lilluta enää markkinamiesten armoilla"

Tanja Kulsma
tanja.kulsma@lehtiyhtyma.fi

PORVOO | Siinä missä jätevesiasetuksen paineet hellittävät valistajilla neljän ansiokkaan hankevuoden jälkeen, ovat ne haja-asutusalueen kiinteistöjen omistajilla vasta edessä. Jätevesien tulee olla pykälien mukaisesti hoidettuina viimeistään vuoden 2015 lopussa, ja sellaisia kiinteistöjä on Itä-Uudenmaan maaseudullaikin asiantuntijoiden mukaan vielä varsin vähän.

Limnologi **Juha Niemi** Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesiensuojeluyhdistyksestä sanoo jätevesiasetuksen muutoksen 2011 pysäyttäneen jätevesijärjestelmien kiivaan uusimisvimman kiinteistöissä.

– Ei se huono asia ole. Se antoi aikaa neuvonnalle ja nyt tiedetään, miten toimia, eikä tullut tehtyä hätiköityjä päätöksiä. Ihmiset ovat nyt hyvin tietoisia jätevesiasioista, eikä lilluta enää markkinamiesten armoilla. Ensi vuonna on odotettavissa huomattava nousu suunnittelmiensä määrissä ja toimenpidelupien haussa, Niemi arvioi.

Päättynyt kolmevuotinen neuvontahanke tavoitti yli 2000 haja-asutusalueen jätevesiasioista kiinnostunutta. Toiminnanjohtajan **Tero Myllyvirran** luotsaama alueellisen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen väki tavoitti neuvontakäynnellään taloissa ja tapahtumissa 400–600 henkilöä vuosittain.

Myös puhelimitse ja sähköpostitse annettujen neuvojen määrä moninkertaistui. Lisäksi asiantuntijat selvittivät pienpuhdistamoiden toimivuutta ja jätevesijärjestelmien kustannuksia oppaiksi saakka kaikille halukaille, ja laativat jätevesijärjestelmän valintaoppaan.

Jätevesiklinikka rantautui menneenä kesänä antamaan informaatiota saariston vakituksille asukkaalle ja mökkiläisille.

– Kokeilimme venellevää jätevesineuvontaa jo edellisenä kesänä ja jatkoimme nyt. Tä-

Tero Myllyvirta luukauttaa pötkän jätevesibluesia, joka löytyy myös Youtubesta. Ilman- ja vesiensuojeluyhdistyksen vuosien valistus- ja neuvonta on tavoittanut parisen tuhatta kiinteistön jätevesijärjestelmistä kiinnostunutta asukasta itä-Uudenmaan kunnissa mantereella ja saaristossa.

mä on kustannustehokas tapa neuvoa. Tavoitimme noin 400 asukasta tai mökkiläistä kiinteistöillä ja kylätapahtumissa. Rantautuessa ei kertaakaan ajettu pois – ainakaan haulikon kanssa, Niemi kertoo.

YouTubeen tehdyllä Jätevesibluesilla haluttiin jätevesiasioille myönteinen ilmapiiri.

– Ei ihan Cheekin lukemia, mutta sitä on katsottu jo lähes tuhat kertaa, Niemi virnistää.

Aikalisä sai kiinteistöjen omistajat harkitsemaan ja hankkimaan rauhassa tietoa jätevesiasioista. Tero Myllyvirta pitää hyvänä jätevesijärjestelmien markkinamiesten kaikkoamista kiinteistöjen liepeiltä, joskin myös jätevesiasioita tuntevien suunnittelijoiden joukko on harventunut.

Hankkeella oli tarkoitus myös herätellä kuntien ja kaupunkien rakennusviranomaisia, jotka lupien myöntäjät ovat kernaasti sysänneet jätevesiasioita ympäristöviranomaisien harteille. Neuvoja

Monen vuoden jätevesihanke nostatti yleisen kiinnostuksen ekologisia ja edullisia jätevesijärjestelmiä kohtaan, mutta antoi kiinteistöjen omistajille myös aikaa syventyä investointiin ilman hätiköintiä. Kuvassa jätevesiasetuksen toteutus järkevästi -hankkeen päätöstilaisuuden osallistujia Porvoossa Cafe Cabriolissa.

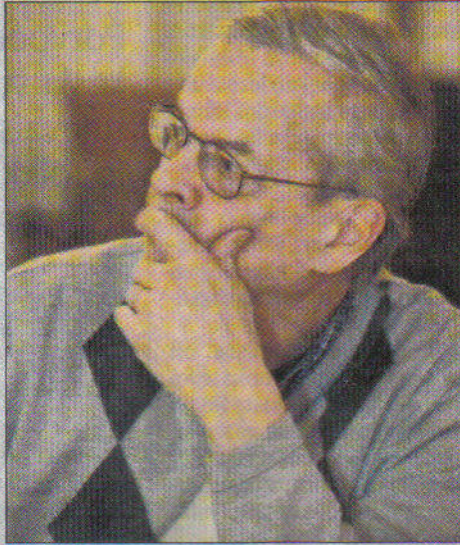
suunnattiin myös lietetyhjentäjille ja huoltokoulutusta kiinteistöille, joissa on pienpuhdistamo.

Myllyvirta riemuitsee asenteen muutoksesta kuivakäymälää kohtaan. Hänen mukaansa jopa omakotitalojen uudisrakentajat haluavat nykyään valita taloonsa kuivavessan. Oikeanlaisen käytön oppiminen kulkee kuitenkin käsikädessä myös ekologisten laitevalintojen kanssa.

– Kuivakäymälöitä on paljon mökeillä, mutta puute saattaa olla se, että sadevesi pääsee kompostiin ja huuhdotaan ravinteet, hän mainitsee.

Valistajilta ei ole kiinteistöikäyneillä juurikaan kysely, miten jätevesijärjestelmän hankinnasta voisi saada vapautuksen. Juha Niemen mukaan asia on lupaviranomaisen käsissä.

– Tämä on asia, mikä tulee esille lähinnä vesiosuuskuntien toimintaan liittyen, hän toteaa.

Uudenmaan liiton Lasse Rekolan mukaan jätevesihankkeen neuvontatyö osui oikeaan ja tavoitti. Se osoitti lisäksi liitolle, että metropolialueeseen kuuluu laaja maaseutu.

Jätevesineuvonta tavoitti maalla ja merellä

PORVOO | Porvoossa päätettiin keskiviikkona kolmevuotinen Jätevesiasetuksen toteutus järkevästi -hanke, jolla Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesiensuojeluyhdistys tavoitti noin pari tuhatta haja-asutusalueen jätevesiasioista kiinnostunutta asukasta.

Ohjausryhmän jäsen, ympäristösuunnittelija **Lasse Rekola** Uudenmaan liitosta luonnehti paikallisen alueellisen neuvontahankkeen osuneen oikeaan aikaan.

–Vaikka liitto onkin leimautunut metropolialueeseen, on Uudellamaalla paljon perinteistä maaseutua ja saaristoa, joissa on erilaisia ongelmia ja omanlaatuisia tarpeita huomioitavaksi myös jätevesiasioiden hoitamisessa. Hanke tuli tarpeeseen ja sillä oli kantavuutta. Hanke myös osoitti, että jätevesiasioissa neuvominen on ollut hyvä tehdä alueellisten tarpeiden mukaan ja omalla ilmeellä. Tässä on kyseessä monella tavalla vaativa, mutta uutta luova hanke, Rekola summaa.

PAIKALLISET 8

MILJÖVÄRD

Frågor kring avloppsvatten har fått svar

I åtta års tid har Föreningen vatten och luftvård för Östra Nyland och Borgå å undersökt hur man på bästa sätt kan handskas med avloppsvattnet på glesbygden. Under de senaste åren har man satsat stort på rådgivning. Föreningen har åkt runt i både bil och båt för att besöka byar och öbor. Frågetecknen är betydligt färre nu när projektet avslutas, än när det inleddes.

Verksamhetsledare **Tero Myllyvirta** lovar att personalen står till tjänst med goda råd även i fortsättningen. **Sidan 6**

Miljöboven är egentligen en bristvara

Östersjön får årligen ta emot mer än 30 000 ton fosfor, vilket är en starkt bidragande orsak till övergödningen. Ändå kan bristen på fosfor utvecklas till ett problem.

ÖSTNYLAND Verksamhetsledare Tero Myllyvirta och limnolog Juha Niemi vid Föreningen vatten och luftvård i Östra Nyland och Borgå å, håller på att avsluta ett längre projekt kring hur invånare på glesbygden kan handskas med avloppsvattnet på ett vettigt sätt efter att den nya förordningen träder i kraft 2016.

Myllyvirta anser att avfall egentligen inte existerar. Problemet är att alla inte ännu har insett det. Bristen på fosfor är ett globalt hot som kommer att få allvarliga följder inom de närmaste 100 åren, varnar forskare.

Myllyvirta säger att man borde kunna ta till vara avföring och urin, till exempel i höghusen, i stället för att slussa kiss och bajs vidare till reningsverken.

– Med hjälp av kemiskt framställt fosfor kan vi hålla 2,5 miljarder människor vid liv, men vi är fem miljarder på jorden.

Jordens fosforresurser är begränsade, men ändå är ämnet alldeles nödvändigt för matproduktionen. Därför är det viktigt att hushålla med fosfor. Att kompostera matrester är ett steg åt rätt håll, men därtill behövs ett system för att separera och ta till vara avföring och urin.

Myllyvirta förutspår massiva konflikter på globalnivå om vi inte klarar av att ta till vara fosfor.

– Om allt går bra har vi en avfallsfri värld om 50 år.

Dags att agera

I väntan på att världens nationer ska lösa problemet med de sinande fosforkällorna, måste invånarna på glesbygden snart skrida till verket för att uppfylla kraven som den nya avloppsförordningen ställer.

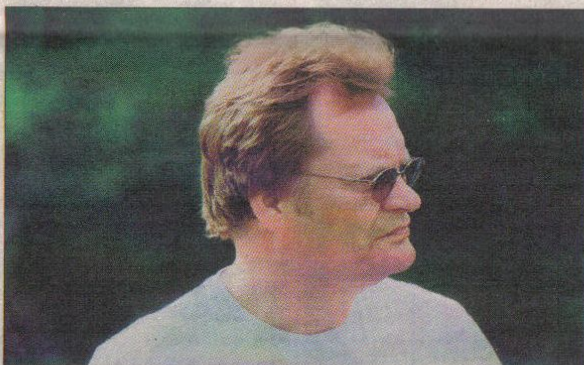
Niemi säger att det är dags att vakna upp nu. Ännu har förhållandevis få ansökningar om åtgärdsställstånd lämnats in till kommunerna och därför vore det viktigt att handla nu i stället för att vänta till den allra sista minuten.

Information

Föreningen har under de senaste åren satsat stort på att informera. Man har

Föreningen vatten och luftvård i Östra Nyland och Borgå å håller på att avsluta ett längre projekt kring hur invånare på glesbygden kan handskas med avloppsvattnet på ett vettigt sätt efter att den nya förordningen träder i kraft 2016. FOTO: LAURI ASANTI/KSF-ARKIV

Inte så svårt. Verksamhetsledare Tero Myllyvirta säger att de flesta fastigheter på glesbygden uppfyller förordningens krav med rätt så små ändringar. FOTO: KRISTOFFER ÅBERG/KSF-ARKIV

åkt runt i bil och båt för att diskutera lämpliga lösningar på glesbygden och i skärgården. Summa summarum så blir det betydligt billigare och mer okomplicerat i de allra flesta fall att fylla kraven, än mången först vågade tro.

– Invånarna på glesbygden är upplysta och medvetna om situationen. En orsak är att vi har informerat om reformen i åtta år, säger Niemi och Myllyvirta.

Föreningen har också listat företag som man kan anlita för att få jobbet gjort. Orsaken till att man velat göra på det här sättet är att kommunerna meddelat om vissa yrkesutövare som gör ett undermåligt arbete. Därför finns en lista på sådana som kan sin sak, och därefter är det upp till var och en vem man vill anlita.

Nästa år väntar man sig att antalet planer som görs upp och tillståndsansökningar som lämnas in kommer att öka markant. Ändå ser det ut som om de flesta skulle göra de uppdateringar som behövs strax innan den nya förordningen träder i kraft.

HEIDI EKLUND
redaktion@bbl.fi

FAKTA

■ Fosfor

- 】 Är ett grundämne med den kemiska förkortningen P.
- 】 Upptäcktes 1669 av tyske alkemisten Henning Brand.
- 】 Är ett icke-metalliskt ämne som hör till kvävegruppen.

Ulkohuussin tuotokset asianmukaiseen kompostiin

Isolta osalla kiinteistöjä jätevesi-asetuksen vaatimukset vielä tekemättä

■ Jätevesiasetuksen toteutus järkevasti -hankkeen lopputilaisuus pidettiin Porvoossa keskiviikkona. Vuodesta 2010 käynnissä olleen hankkeen aikana on neuvottu yli 2 000 asukasta. Jätevesiklinikoilla ja eri massatapahtumissa annettun neuvonnan lisäksi hankkeen aikana on julkaistu selvityksiä ja oppaita. Hankkeessa olivat mukana Lapinjärven, Loviisan, Mäntsälän, Orimattilan ja Sipoon kunnat. Hanke sai Uudenmaan maakunnan kehittämisrahaa.

Tänä vuonna ensimmäistä kertaa neuvot veneilivät saaristossa mökkiläisten ja asukkaiden luokse.

Kiinteistöjen jätevedet on oltava jätevesiasetuksen edellyttämässä kuosissa maaliskuuhun 2016 mennessä. Aiempi määräaika olisi päätynyt jo alkavaan vuoteen. Limnologi **Juha Niemi** Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksestä kertoo, että todella

Tutkija Mikael Henriksson tarkastelee huussia. Ulkokäymäläiden tuotosten jälkikäsittelyyn on tehtävä muutoksia, jotta suoraan vesistöön ei tule päästöjä. (Kuva: Juha Niemi)

paljon on vielä kiinteistöjä, joissa ei olla tehty tarvittavia muutoksia. Ely-keskuksen tilastot viime vuodelta kertovat, että vakituista

asunnoista 25 prosentissa ja vapaa-ajan asunnoista noin 20 prosentissa oli tehty vaadittavat työt. Vaikka tämä vuosi lasketaan mukaan, ei Niemi usko, että päästään edes puoleen kiinteistöistä.

Kevyimmillään vaadittavat muutostyöt ovat kesämökeillä, joissa on kantovesi ja ulkokuusi. Ulkokuussin jätteen jälkikäsittely on hoidettava niin, ettei suoraan vesistöön kulkeudu mitään. Virtsa voidaan laimennettuna käyttää lannoitteena ja uloste on kompostoitava katolliseen tai suljettuun kompostiin. Harmaat vedet eivät saa kulkeutua suoraan veteen, vaan on tehtävä esimerkiksi kivipesä tai hiekkaimitys. Nämä ovat sellaisia ratkaisuja, jotka kiinteistön omistaja pystyy hyvin itsekin tekemään, mitään kaupallisia ratkaisuja ei Niemen mukaan tarvita.

Vapaa-ajan asunnot ja vakituiset asunnot, joissa on

pelkästään sakokaivoja, vaativat enemmän toimenpiteitä. Kiinteistön omistajan on tilattava pätevältä jätevesisuunnittelijalta jätevesisuunnitelma ja haettava kunnalta toimenpidelupaa. Käsittelyyn on hyvä varata kunnasta riippuen useampi kuukausi aikaa. Jos sakokaivot ovat hyvässä kunnossa, voidaan ne hyödyntää. Yleisimmin Niemi kertoo järjestelmää uusittavan kolmiosaiseksi sakokaivoksi, johon yhdistetään maaperäsuodatin.

- Ekologisten järjestelmien suosio on kasvussa. Kesämökeillä ekologinen järjestelmä on mielestäni ehdoton, mutta vakituksiinkin asuntoihin on hyviä ratkaisuja.

Ekologisessa järjestelmässä on huolehdittava harmaista vesistä esimerkiksi suodatin-kentän avulla.

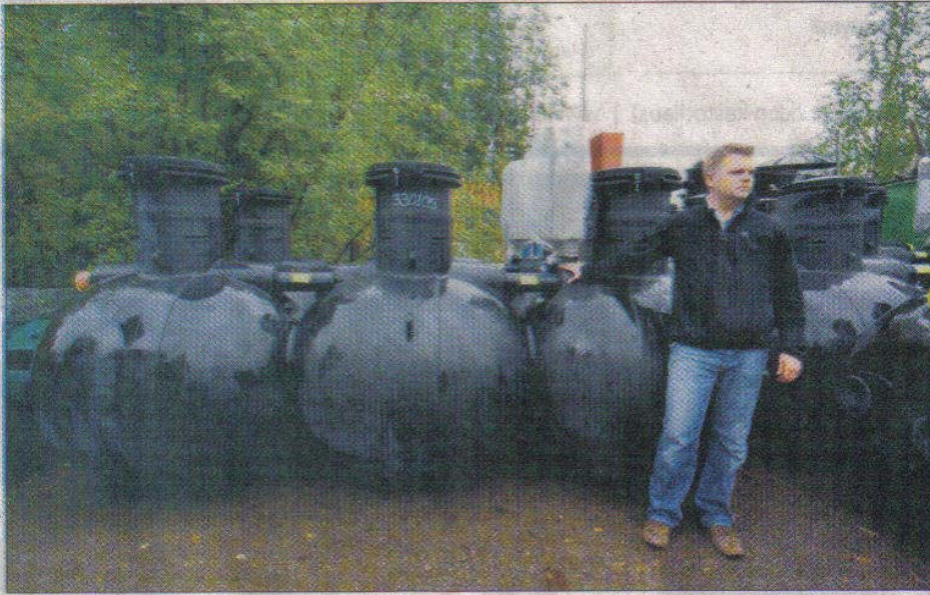
- Vielä ei ole ruuhkaa, mutta ensi vuonna voi jo olla. Suosittelem, että ensi vuoden aikana teetetään suunnitelma

ja haetaan toimenpideluvat, sanoo Niemi ja muistuttaa, että kun määräaika lähenee, myös suunnittelijoilla ja urakoitsijoilla kiireet lisääntyvät.

Hän arvioi, että jätevesijärjestelmien kuntoon saattaminen nyt pelkän sakokaivon varassa olevilla kiinteistöillä liikkuvat neljän ja kahdeksan tuhannen euron haarukassa. Yli 68-vuotiaat vakituisen kiinteistöjen omistajat on vapautettu näistä velvoitteista. Myös tietyn sosiaalisen ja taloudellisen perustein voi kunnalta hakea lykkäystä.

Vaikka tämä jätevesihanke on päättynyt, neuvontatyö jatkuu. Kymijoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen Neuvo-hanke on laajentamassa toimintaansa Loviisaan. Myös Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys jatkaa neuvonnan antamista sähköpostitse ja puhelimitse. (AuH)

Uudenmaan vesien- ja ilmansuojeluyhdistys

Itä-Uudellamaallakin vasta pieni osa viemäriverkostojen ulkopuolella asuvista on hoitanut jätevesiasiansa kuntoon. Vaihtoehtoja on monia. Kuvassa pienpuhdistamoja.

Jätevesien hoidossa odotettavissa ruuhkaa

Haja-asutusalueiden jätevesien pitää olla uusien pykälien mukaisessa kunnossa vuoden 2015 lopussa. Uudet vaatimukset täyttäviä kiinteistöjä on täkäläisellä maaseudulla vielä varsin vähän. Akuutissa korjaus- ja tehostamistarpeessa ovat jätevesijärjestelmät, jotka perustuvat pelkkään sakokaivokäsittelyyn.

Odotettavissa on ruuhkaa loppumetreille. Fiksu hoitaa asiat jo ensi vuoden aikana kuntoon.

Neuvonnan puutetta ei ainakaan voi kukaan valittaa, sillä itäisellä Uudellamaalla on ollut käynnissä kolmen vuoden ajan jätevesiprojekti. Sen aikana yli 2 000 jätevesiasioista kiinnostunutta on saanut aiheesta tietoa. Projektin työntekijät kiersivät jopa saaristossa veneellä ovelta ovelle periaatteella.

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys julkaisi projektin aikana myös tarpeellisen oppaan jätevesiasioista. Opas antoi esimerkkien avulla tietoa siitä, millaiset järjestelmät ovat toimivia erilaisissa tapauksissa.

Jätevesien pienpuhdistamoista ehti alkuunumassa kehkeytyä iso bisnes, kun jätevesiasetus tuli voimaan vuonna 2004 ja antoi aikaa käsittelyn tehostamiseen vuoden 2013 loppuun asti.

Myyntimiehet lähtivät liikkeelle ja markkinoivat päällekkäivästi kalliita puhdistusjärjestelmiään. Sitten kauppa on hiljentynyt, kun testitietoja on tullut.

Vuonna 2011 tehty lakiuudistus pysäytti jätevesijärjestelmien kiivaimman uusimvimman kiinteistöissä.

Jätevesien käsittelyvaatimuksia lievennettiin aiemmasta. Helpotusta annettiin iäkkäille ja heikossa taloustilanteessa eläville. 68-vuotiaat tai vanhemmat kiinteistöomistajat vapautettiin uudistuspakosta.

Monet suomalaiset olivat tätä ennen kuitenkin jo maksaneet jopa 10 000 euron summia vanhoja saostuskaivoja korvanneista pienpuhdistamoista – jotka eivät toimi kunnolla.

TM Rakennusmaailma testasi taannoin ensimmäisiä pienpuhdistamoja Pernajassa. Ensimmäisen testiraportin mukaan vain yksi niistä selvitti ajoittain jätevesiasetuksen päästörajat. Puhdistamot vaativat myös säännöllistä valvontaa ja huoltoa.

Testiryhmä piti pienpuhdistamoita kaiken kaikkiaan huonona ratkaisuna. Testaajien mukaan paras ratkaisu on, että käymälävedet kerätään umpisäiliöihin ja puhdistetaan kuntien puhdistamoissa. Harmaat vedet kannattaa puhdistaa maasuodattamoilla imeytyskentissä.

Jätevesiasetuksen tavoitteet ovat kiistatta hyvät ja uudistukseen ei tarvitse laittaa kiinni kymppitonnia. Kaikki varmasti haluavat, että vetemme ovat puhtaita. Sen ymmärtävät varsinkin rantakiinteistöjen omistajat, jotka haluavat huolehtia vesistään, joissa he kalastavat ja uivat.

Musiikilla vesiviestiä mökkiläisille – laula Jätevesiblues-videon mukana

Vartti Itä-Uusimaa 30.1.2013
Porvoon keskusta
Tänään kello 11.48

Jätevesiblues ympäristötutkija ja trubaduuri Tero Myllyvirta tulkitsemassa.

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys on alkanut levittää viestiä jätevesien hyvistä puhdistuskäytännöistä myös musiikin avulla. Uudenlainen lähestymistapa tuo raikkautta ja myönteistä asennetta usein niin kielteisenä koettuun aihepiiriin.

Yhdistyksen tekemä *Jätevesiblues* kertoo lyhykäisyydessään siitä, miten haja-asutusalueen asukkaat ja mökkiläiset voivat käsitellä jätevetensä ekologisesti, edullisesti ja lähiympäristö huomioiden.

– Jos kaikki tekis samoin, luonto kiittäis monin tavoin, eikä meillä ois tätä jätevesiongelmaa, Jätevesiblues viestittää.

Blues-kappaleen sanoituksista vastaa limnologi **Juha Niemi**. Kappale on tehty Huddie Ledbetterin vuonna 1940 levyttämään Cotton Fields -kappaleen (Puu villapellot) säveleen. Jätevesibluesin sovituksesta vastaa ympäristötutkija ja trubaduuri **Tero Myllyvirta**, joka myös esittää kappaleen Youtubeen ladatussa videossa.

Jätevesibluesin sanat kaikille "kotikaraoken" ystäville. Laula mukana!

Jos susta tuntuu että,

tuotat liikaa jätevettä

voit sä silloin vaihtaa keinoon parempaan

***

kuivavessa säästää rahaa

ei tee luonnollekaan pahaa

hyvin mielin voit sä pönttöön pakertaa

***

ei tartte loka-autoo ottaa,

eikä dieselillä sottaa

aineet puutarhassa voit sä hyödyntää

***

ne siellä kasvuvoimaa antaa

ei tartte kanankakkaa kantaa

kevein mielin voit sä sänkyys nukahtaa

***

2 x

ja jos kaikki tekis samoin

luonto kiittäis monin tavoin

eikä meil´ ois tätä jätevesiongelmaa... ..

● Jätevesibluesin voit kuunnella tästä